

A szerző elhatározásához híven igyekszik a címben megadott magyar tájak pálos rendjének történetét leírni, mégis, a kezdetek ismertetésekor bőven és alaposan foglalkozik a remeteség kialakulásával, renddé szerveződésével, a pilisi betelepedéssel, a rend alapeszméivel.

Rövid fejezetet szentelt a pálos műveltségnek főként Gyöngyösi Gergely, Kisbán Emil, Mályusz Elemér, Hóman Bálint, Kardos Tibor, V. Kovács Sándor, írásai alapján. Bibliafordításokról nem írt, pedig az első teljes magyar nyelvű bibliát, két pálos (Báthory László és Bálint testvér) fordította egy moldovai kolostorban. Ez képezte alapját minden későbbi kiadásnak. Örömmel olvastam, hogy kiemelte Gyöngyösi Gergely irodalomtörténeti munkásságát és „az apró termetű Csanádi Albert” írói tehetségét. Értékeli a rend kőfaragóit is.

Kiemelte a pálosok Mária tiszteletét és hazaszeretetét. A rend minden ünnepe, zarándoklata, kegyhely kultusza vele kapcsolatos. Tulajdonképpen a jellegzetes magyar „fehér katolicizmus” képe bontakozik ki előttünk.

„Mária tiszteletével volt kapcsolatos a pálosok hazaszeretete is, írta, mert az országot Szent István óta Szűz Mária országának tekintették. Közös szentmiséje volt a három magyar szent királynak: Istvánnak, Imrének és Lászlónak...” (88. oldal).

A mű fejezetenként végigvezet a térségek pálos emlékhelyein, s ezzel nagy hálaára kötelezi a kutatókat és megkönnyíti azok dolgát, akik érdeklődve szeretnék megismeri az ősi rend hagyatékát.

Nagyon szép a mű képanyaga. Képek kapcsán ismertet meg a szentségek fogalom világával.

Pl: bemutatta Dola Bella festményét, (1628 - 35) amelyen körmenet szerű rendben tekereg a pálos atyák sora Velencétől Budáig Remete Szent Pál testereklyéinek hazahozatala alkalmából. Leírta hozzá, hogy „A körmenet elsősorban Isten és ember közötti liturgia” (89. oldal), amelyben az egész test mozgással, énekkel, fáradozással segíti a lélekmunkát.”

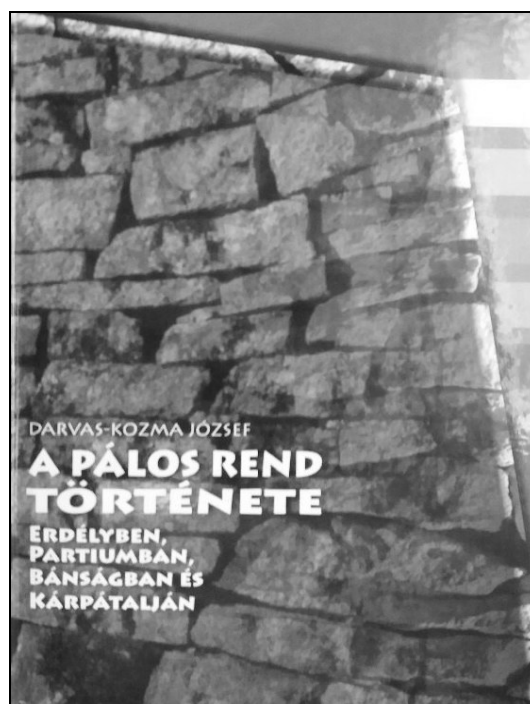
A rendtörténeti művet a 2008. december 3-i jubileumi ünnepséggel fejezi be, melyet az Egyetemi Templomban rendeztek meg Budapesten.*

* Ezt az eseményt pár nappal megelőzte Árva Vince atya halála, aki előadói körútján Csíkszeredán lett rosszul és Budapesten hunyt el. A Magyarok Világszövetsége is konfe-

700 éves volt ekkor a magyar Pálos rend. A Szerző idézett Erdő Péter bíboros beszédéből. Kiemelte Boldog Özséb méltatását, akit nem valamiféle „pogány nosztalgia” vezetett a remeteéletre, hanem katolikus hite és műveltsége. Erdő Péter idézetében óriássá emelkednek a pálosok, kimagaslanak a történelem ködéből, mert ők őrizték a „keresztény élet radikális igazságát”. (291. oldal)

Köszönjük Darvas-Kozma József rendtörténeti munkáját, amely időszerű, hasznos és folytatásra vár.

(Szerk.)

A könyv borítója

Székely László
Ime a te anyád

Ecclesia – 1986

Bakk Erzsébet ajándékozott meg a hosszú életű katolikus pap-költő könyvével, mert tudta, hogy érdekel a magyar epikus költészet. Köszönöm a könyvet, melyet nagy érdeklődéssel olvastam el és a jó könyvek gyönyörűségével töltötte el a lelkemet.

renciát tartott a magyar pálosok 700 éves évfordulóján, melyen a jelenlévők zsolozsmázva vettek búcsút az utolsó magyar pálos atyától.

Székely László 1894-ben született, 1928-ban kezdett publikálni. Az *Ime a te anyád* c. művével az Ecclesia kiadó 82 éves születésnapján köszöntötte az író. A kötet három művet foglal magában. Szűz Mária életrajzát, Szent Márton és Alexandriai Szent Katalin életét verselte meg.

Mária életének verses elbeszélése ismerős dallamokra telepedett lelkemben. Felfedeztem olvasás közben, hogy a tartalmi elemeket az Érdi kódex Mária élete fejezetéből merítette, továbbá a Konstantinápolyi Cora nevű templom mozaiképsorozat bemutatásából. Ki tudja ismerte-e Székely László az „alacsonytermetű” Csanádi Adalbert művét (1594-1608), amelyet Pálos Passió néven emlegetünk.*

A 16. században élt szerző is megírta Jézus életét „anyanyelvi versekben” de attól félt, hogy a rendfőnök Atyának ez nem tetszene, ezért Jézus teljes élete helyett a Passiót küldte el, ezért a Passió megmaradt, a többi elveszett, vagy Árva Vince könyvhagyatékában vár a megjelenésre. A 16. századi Passió verselése lenyűgöző, képei elevenek, lélekábrázolása finom és árnyalt. Ezt a hagyományt folytatja Székely László, mintegy befejezve a reneszánsz elődök munkásságát.

Ha még mélyebbre ásunk a szakrális irodalomban és Alexandriai Szent Katalin 14. században lejegyzett (de korábbi) 4000 soros magyar nyelvű eposzára gondolunk, ugyanarra a költői szépségre találunk, mint az említett művekben. Gyönyörűen tudták a lélek rezdüléseit, örömet, bánatát megverselni minden erőltettség nélkül.

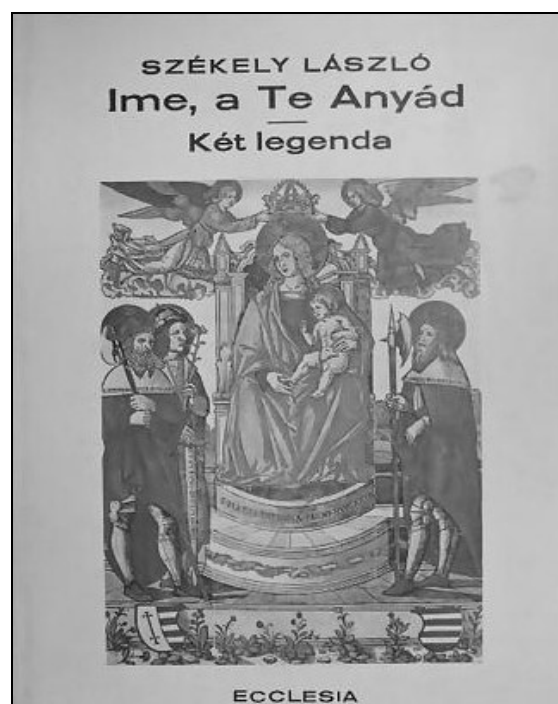
Alexandriai Szent Katalin életét már átírták modern változatra a 20. század első harmadában, most Székely László még rövidebben, de a szentség fogalmát fénybe helyezve írta meg, a gyönyörű alexandriai királykisasszony életszentségének verses történetét.

Elolvasva az eposzokat a Szent Márton történetét is beleértve gazdag epikus történet-sorozat bontakozik ki előttünk. Ezek az eposzok azonban szentségre törekvő emberekről szólnak és nem a dicsőség és hírnév babérjaira törekvőkről. Nem firtatom az okokat, de ez a gazdag költői anyag, amely magyar nyelvűségében egyidős az Ómagyar

Mária Siralommal teljesen kimaradt a középiskolai oktatásból, pedig veretesebb költői élményben lenne részük a diákoknak, mint pl. Apáti Ferenc papgyűlölő Cantilénájában, ami természetesen kötelező.

Amellett, hogy szép, érdekes, izgalmas olvasmány is a három verses történet, ezért mindenkinek ajánlom, mint tartalmas olvasmányt. Különösen a tanárookra gondoltam abban a reményben, hogy közelebb viszik a tanulókhoz az évtizedekig kizárt szakrális magyar epikát.

(Szerk.)

Borítón részlet a Pálóczi – Missaléból
(Főszékesegyházi könyvtár. Esztergom)

Attila und die Hunnen

Szerkesztette Tschira Klaus
Klaus Tschira Stiftung Gemeinnützige GmbH. é.n.

Horváthné Szathmáry Király Hanna adományozta intézményünknek ezt a nagy értékű könyvet, amely feltárja a hunok történetét, ősi kultúráját, hagyományát. Köszönjük az adományát éppúgy, mint az eddig kapott könyveket és támogatásokat.

A mű gazdag anyagában bőven elfért az a bukaresti gyűjtemény, amelyet sokan megtekintettek 2017 nyarán és kora őszén Debrecenben. Nagy-

* Bakk István – Bakk Erzsébet – Gyárfás Ágnes: Pálos Passió. Összeállította: Dr. Gyárfás Ágnes. A Bakk Endre Kanonok Alapítvány és a Miskolci Bölcsész Egyesület közös kiadása. Miskolc, 2011.